

System pedagogicko- psychologického poradenství

- **Školní poradenská pracoviště**
- **Specializovaná poradenská zařízení**

Školní poradenská pracoviště

- **Výchovní poradci**
- **Školní psychologové**
- **Školní speciální pedagogové**
- **Školní metodici prevence**

Školská poradenská zařízení

Zajišťují

- pro děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce,
- pro školy a školská zařízení
- ┌ informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost
- ┌ Poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči
- ┌ Napomáhají při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání
- ┌ Spolupracují s orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány péče o mládež a rodinu, zdravotnickými zařízeními, popř. s dalšími orgány a institucemi

Výchovní poradci

┌ Pracují na všech školách

- základních
- středních
- speciálních
- učilištích

┌ Plní úkoly pedagogicko-psychologického poradenství

- V oblasti výchovy a vzdělání
- Profesního poradenství

□ Činnost výchovných poradců

- je dána vyhláškou č.72/2005 Sb., příloha č.3

Školní psychologové, speciální pedagogové, metodici školní prevence

Cíl činnosti

Snižování rizika vzniku

- **výchovných a výukových problémů**
- **negativních jevů ve vývoji žáka**

Jedná se o primárně preventivní působení

Specializovaná poradenská zařízení

- **Pedagogicko-psychologické poradny (PPP)**
- **Speciálně pedagogická centra (SPC)**
- **Střediska výchovné péče (SVP)**
- **Institut pedagogicko-psychologického poradenství (IPPP)**

Pedagogicko-psychologické poradny

- **Samostatná poradenská zařízení**
- **Zajišťují psychologické a speciálně pedagogické služby**
- **Těžištěm práce poraden je:**
 - psychologická péče
 - poradenství
 - odborné konzultace v otázkách osobnostního a vzdělávacího vývoje dětí a mládeže

Věk klientů – od 3 roků až po střední a vyšší odbornou školu

Hlavní oblasti činnosti PPP

- **Školní zralost**
- **Specifické poruchy učení - SPU**
- **Specifické poruchy chování**
- **Profesní orientace**

Speciálně pedagogická centra

SPC se zřizují od roku 1990

převážně při speciálních školách

- s mentálním postižením a s autismem
- s tělesným postižením
- se zrakovým postižením
- se sluchovým postižením
- s vadami řeči
- ▣ pro děti a žáky ve věku od 3 let až po střední školu

Činnosti a služby SPC

1/2

Činnost je dána vyhláškou MŠMT 72/2005 Sb.

- Komplexní diagnostika klienta
- Depistáž a včasná intervence
- Krizová intervence (pomoc v rodině)
- Speciální terapie podle druhu postižení

Činnosti a služby SPC

2/2

- Výcvik specifických činností a nácvik používání kompenzačních pomůcek
- Sociálně-právní poradenství
- Metodická a supervizní činnost pro školy
- Poskytování konzultací pedagogům (integrace)
- Spolupráce se specializovanými lékařskými pracovišti

Střediska výchovné péče

SVP zajišťují prevenci a terapii sociálně patologických jevů u dětí a mládeže a poradenství v této oblasti

Těžiště činnosti SVP:

- > psychoterapeutická práce**
- > Aktivní depistáž problémových jedinců a skupin**

SVP se zřizují od roku 1991 (podle zákona ČNR 395/1991 O školských zařízeních)

Od roku 1997 jsou SVP zařazena do nového systému pedagogicko-psychologického poradenství

Činnosti SVP

- Nabídnout klientům okamžitou pomoc při prvních signálech výchovných problémů
- Rozvíjet spolupráci s rodinou
- Poskytovat poradenské služby pedagogickým pracovníkům v oblasti péče o výchově ohrožené děti a mládež
- Poskytovat všestrannou preventivně výchovnou péči dětem a mládeži s negativními jevy chování
- Podílet se na prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních

Institut pedagogicko- psychologického poradenství - IPPP

- Organizace s celorepublikovou působností, zřízena MŠMT v 1994
- Řeší aktuální koncepční otázky pedagogicko-psychologického poradenství
- Podílí se na tvorbě nových poradenských koncepcí a legislativy
- Zajišťuje koordinaci poradenského systému
- Poskytuje další vzdělávání poradenských pracovníků
- Zajišťuje přenos odborných informací

**Vyhláška MŠMT ČR 72/2005 Sb.
ze dne 9. února 2005**

**O poskytování poradenských služeb
ve školách
a školských poradenských zařízeních**

Poskytování poradenských služeb §1

Poradenské služby jsou poskytovány:

- dětem, žákům, studentům**
- jejich zákonným zástupcům**
- pedagogickým pracovníkům**
- školám**
- školským zařízením**

Obsah poradenských služeb §2

Obsahem poradenských služeb je přispívat k

- ┌ vytváření vhodných podmínek pro zdravý, tělesný, psychický a sociální vývoj žáků
- ┌ naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů před zahájením a v průběhu vzdělávání
- ┌ prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně nežádoucích jevů (šikana, agresivní chování, zneužívání návykových látek)
- ┌ vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů integrace žáků se zdravotním postižením
- ┌ vhodné volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění
- ┌ vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky z národnostních menšin a různých etnických skupin
- ┌ vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce pro žáky nadané a mimořádně nadané

Školská poradenská zařízení §3

- **Pedagogicko-psychologická poradna**
- **Speciálně pedagogické centrum**

Pedagogickým pracovníkům vykonávajícím pedagogickou činnost ve školách a školských poradenských zařízeních je poskytována odborná podpora za účelem zvýšení kvality poradenských služeb

Pedagogicko-psychologická poradna §5

PPP poskytuje služby:

- **pedagogicko psychologického poradenství**
- **speciálně pedagogického poradenství**
- **pedagogicko-psychologickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků**

Služby poskytuje PPP na svém pracovišti nebo ve školách a školských zařízeních.

Činnost PPP

1/2

- zjišťuje připravenost žáků na povinnou školní docházku a vydává o ní odborný posudek
- doporučuje zařazení žáků do příslušného typu školy a třídy a vhodnou formu jeho vzdělávání
- provádí psychologická a speciálně pedagogická vyšetření pro zařazení žáků do škol, tříd, studijních skupin s upravenými vzdělávacími programy pro žáky se zdravotním postižením
- poskytuje metodickou podporu škole

- ┃ Zjišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků v běžných školách a vypracovává odborné posudky a návrhy opatření pro školy a školská zařízení na základě výsledků psychologické, speciálně pedagogické diagnostiky
- ┃ Poskytuje poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti nebo vzniku problémů v osobnostním a sociálním vývoji, jejich rodičům a pedagogickým pracovníkům a poradenské služby zaměřené na vyjasňování osobních perspektiv žáků
- ┃ Zajišťuje prostřednictvím metodika prevence prevenci sociálně nežádoucích jevů, realizaci preventivních opatření a koordinaci školních metodiků prevence

Spec. ped. diagnostika

- ┌ Zjišťování předpokladů pro školní docházku (školní zralost)
- ┌ Spec.ped. diagnostika
- dětí předškolního věku, žáků ZŠ a SŠ s problémy v adaptaci a s výchovnými problémy včetně specifických poruch chování
- žáků ZŠ a SŠ s výukovými problémy včetně specifických poruch učení a žáků neprospívajících
- jako podklad pro pomoc žákům ZŠ a SŠ v případech komplikací při volbě další školy nebo povolání
- žáků ZŠ a SŠ s osobnostními nebo sociálně-vztahovými problémy
- mimořádného nadání žáků
- Diagnostika sociálního klimatu třídních kolektivů jako podklad pro tvorbu nápravných programů

Psychologická a spec. ped. intervence

- ┃ poradenská intervence u dětí předškolního věku, žáků ZŠ a SŠ v krizi
- ┃ individuální práce s dětmi předškolního věku s nerovnoměrným vývojem, s obtížemi v adaptaci
- ┃ reedukace žáků se SPU
- ┃ individuální práce se žáky ZŠ, SŠ s obtížemi v adaptaci, s osobnostními, sociálně-vztahovými problémy
- ┃ kariérové poradenství
- ┃ poradenské nebo terapeutické vedení rodin s dítětem
- ┃ poradenské konzultace a krátkodobé poradenské vedení rodičů dětí, kterým je poskytována péče poradny
- ┃ poradenské konzultace pedagogickým pracovníkům, které vzdělávají děti/žáky v péči poradny (intervence pro žáky ve škole)

Speciálně pedagogické centrum §6

SPC poskytuje poradenské služby

- žákům se zdravotním postižením
a žákům se zdravotním znevýhodněním
 - integrovaným ve školách a školských zařízeních
 - ve školách, třídách nebo studijních skupinách s upravenými vzdělávacími programy,
- žákům se zdravotním postižením v základních školách speciálních,
- žákům s hlubokým mentálním postižením.

Služby poskytuje PPP na svém pracovišti nebo ve školách a školských zařízeních, popř. v rodinách

Činnost SPC

SPC

- zjišťuje speciální připravenost žáků se zdravotním postižením na povinnou školní docházku
- zajišťuje speciální vzdělávací potřeby žáků se zdravotním postižením a žáků se zdravotním znevýhodněním
- zpracovává odborné podklady pro integraci těchto žáků a jejich zařazení a přeřazení do škol a školských zařízení a pro další vzdělávací opatření

Činnost SPC

- ┌ SPC zajišťuje speciálně pedagogickou péči a speciálně pedagogické vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením a žáky se zdravotním znevýhodněním, kteří jsou integrováni nebo je jim určen jiný způsob plnění povinné školní docházky (§41 a 42 školského zákona)
- ┌ Vykonává speciálně pedagogickou a psychologickou diagnostiku a poskytuje poradenské služby se zaměřením na pomoc při řešení problémů ve vzdělávání, v psychickém a sociálním vývoji žáků se zdravotním postižením a žáků se zdravotním znevýhodněním, na zjištění individuálních předpokladů a vytváření podmínek pro uplatňování a rozvíjení schopnosti, nadání a na začleňování do společnosti

Škola §7

Ředitel školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole:

- výchovným poradcem,
- školním metodikem prevence,
- školním psychologem,
- školním speciálním pedagogem.

Poradenské činnosti školy

- ▣ Prevence školní neúspěšnosti
- ▣ Primární prevence sociálně nežádoucích jevů
- ▣ Kariérové poradenství –vhodná volba vzdělávací cesty a pozdější pracovní uplatnění
- ▣ Odborná podpora při integraci
- ▣ Péče o vzdělávání nadaných
- ▣ Průběžná a dlouhodobá péče o žáky s neprospěchem
- ▣ Metodická podpora učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti ve škole

Standardní činnosti poraden

- Komplexní nebo zaměřená psychologická a speciálně pedagogická diagnostika
- Psychologická a speciálně pedagogická intervence
- Informační a metodická činnost. Příprava podkladů pro vzdělávací opatření, dokumentace

Informační a metodická činnost

- metodické vedení práce výchovných poradců a školních metodiků prevence v ZŠ a SŠ
- poskytování odborných konzultací pedagogickým pracovníkům
 - v oblasti péče o děti předškolního věku, žáky ZŠ a SŠ, jejichž školní vzdělávání vyžaduje mimořádnou pozornost
 - v souvislosti s integrací žáků se zdravotním postižením a s vytvářením individuálních vzdělávacích plánů
- přípravy podkladů, zpracovávání zpráv, vedení dokumentace
- metodická pomoc při tvorbě preventivních programů škol
- spolupráce se středisky výchovné péče

Standardní činnosti center

- **standardní činnosti společně**
- **standardní činnosti speciální**
 - centrum poskytující služby žákům s vadami řeči
 - se sluchovým postižením
 - se zrakovým postižením
 - s tělesným postižením
 - s mentálním postižením
 - s poruchami autistického spektra
 - žákům hluchoslepým
 - žákům s více vadami

Standardní činnosti speciálního pedagoga

- **depistážní činnosti**
- **diagnostické a intervenční činnosti**
- **metodické a koordinační činnosti**

Standardní činnosti společné

- ┌ vyhledávání žáků se zdravotním postižením
- ┌ komplexní diagnostika žáka
- ┌ tvorba plánu péče o žáka
- ┌ přímá práce se žákem, raná intervence, krizová intervence
- ┌ kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením
- ┌ podpora psychomotorického a sociálního vývoje žáka se zdravotním postižením v duchu ucelené rehabilitace (využívání prostředků pedagogicko-psychologických, léčebných, sociálních a pracovních)
- ┌ koordinace činností s poradenskými pracovníky škol, PPP, SVP
- ┌ zpracování návrhů k zařazení do režimu vzdělávání žáků se spec. vzdělávacími potřebami
- ┌ zpracování návrhů individuálních vzdělávacích plánů

Centrum pro žáky se zrakovým postižením

- ▣ výcvik specifických činností, nácvik používání kompenzačních pomůcek
- ▣ smyslová výchova, rozvoj zrakových funkcí, zraková stimulace
- ▣ propedeutika čtení a psaní bodového písma, zvětšeného černotisku
- ▣ tyflografika, nácvik podpisu
- ▣ nácvik orientace a samostatného pohybu zrakově postiženého žáka, nácvik sebeobsluhy
- ▣ práce se speciálními pomůckami
- ▣ sociálně rehabilitační program
- ▣ koordinace setkání rodičů a pedagogických pracovníků
- ▣ metodické vedení asistentů pedagogů

Centrum pro žáky s tělesným postižením

- ▮ budování a rozvoj komunikativních, lokomočních, manipulačních dovedností žáků
- ▮ vývojový screening, diagnostika zrání CNS, včasná diagnostika organického poškození CNS, využití metodiky Walter Strassmeier, Portage
- ▮ metodika nácviku čtení a psaní (grafomotorika, alternativní metody čtení)
- ▮ speciální nácvik práce s počítačem jako prostředek komunikace a získávání informací
- ▮ logopedická péče (AAK, makaton, znak do řeči, sociální čtení)
- ▮ využití specifických forem terapie (arteterapie, muzikoterapie)

Centrum pro žáky s mentálním postižením

- metodika cvičení pro děti raného věku (Strassmeier, Portage, vývojový screening)
- smyslová výchova, rozvoj hrubé a jemné motoriky, nácvik sebeobsluhy a sociálních vztahů)
- rozvoj estetického vnímání, hudební, výtvarné a pohybové činnosti
- rozvoj grafomotoriky, systematický rozvoj slovní zásoby, systematický rozvoj dílčích funkcí
- logopedická péče (AAK, piktogramy, znak do řeči, komunikační tabulky, sociální čtení a počty)
- nácvik prvního čtení a čtení hůlkového písma, hůlková písanka, využití počítače, alternativní formy čtení
- využití arteterapie a muzikoterapie

Centrum pro žáky s poruchami autistického spektra

- domácí program – rozvoj funkční komunikace, sociálních dovedností, pracovních návyků, sebeobsluhy, volnočasových aktivit, eliminace problémového chování, práce s rodinou
- metodika strukturovaného učení, aplikované behaviorální analýzy
- spolupráce se školskými zařízeními a ostatními účastníky péče, semináře, konzultace
- rodičovské skupiny
- instruktáž, podpůrná skupina, řešení výchovných problémů, sourozenecké vztahy
- nácvik funkční komunikace, sociálního chování a zvládnání náročného chování

Centrum pro žáky hluchoslepé a s více vadami

- **Centrum pro žáky hluchoslepé**
 - použijí se standardní činnosti speciální podle typu zdravotního postižení žáka
-
- **Centrum pro žáky s více vadami**
 - použijí se standardní činnosti speciální podle typu zdravotního postižení žáka